

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด
โรงเรียน ชุมชน (บวรชน) ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชน
ตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

Confirmatory Factor Analysis of the Participatory Management
of Home, Temple, and School Network in Preventing and
Solving Drug Problems Huanakham Subdistrict
Srithat District Udon Thani Province

ทนงศักดิ์ ปัดสินธุ์

Thanongsak Patsin

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Administration and Social Development, Faculty of Humanities and Social Science

Rajabhat Maha Sarakham University

Corresponding Author e-mail: thanongsak170226@gmail.com

Received: 2026-02-03 Revised: 2026-03-05 Accepted: 2026-03-09

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนและ 2) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ จำนวน 450 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ด้วยโปรแกรม AMOS และสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้านมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ

มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ (Keywords): การมีส่วนร่วม; การป้องกันยาเสพติด; การแก้ไขปัญหาเสพติด

Abstract

This study aimed to 1) examine the level of participation of the home, temple, school, and community network in preventing and resolving drug problems in the community, and 2) conduct confirmatory factor analysis on the participation of this network in preventing and resolving drug problems in Huana Kham Subdistrict. This was a quantitative research study. The sample consisted of 450 household heads or their representatives residing in Huana Kham Subdistrict, obtained through stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire. Data analysis employed confirmatory factor analysis (CFA) using AMOS software and descriptive statistics including percentages, means, and standard deviations. The results of the study found that 1) The overall level of participation of the home, temple, school, and community networks in the prevention and resolution of drug problems in the community was high. When considering each aspect, the participation of the community network had the highest mean, and the participation of the home network had the lowest mean. 2) The confirmatory factor analysis results on the participation of the home, temple, school, and community network in preventing and resolving drug problems in Huana Kham Subdistrict were consistent with the empirical data.

Keywords: Participation; Drug Prevention; Solve the Drug Problem

บทนำ (Introduction)

ภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศไทยซึ่งอยู่ใกล้กับพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำซึ่งเป็น แหล่งผลิตยาเสพติดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมอย่างต่อเนื่องทำให้ประเทศไทย กลายเป็นตลาดและเส้นทางขนส่งยาเสพติดไปยังประเทศที่สาม ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) รัฐบาลของทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยได้ บังคับใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น การเว้นระยะห่างทางสังคม การห้ามกิจกรรมเป็นกลุ่ม การปิดพรมแดน

และการจำกัดการเดินทางระหว่างประเทศเพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ผู้คนต้องปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่ทำให้เกิดการเติบโตและการขยายตัวอย่างมากของเครือข่ายสังคมออนไลน์และบริการขนส่งพัสดุ/สินค้า องค์กรค้ายาเสพติดใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เพื่อลดความเสี่ยงในการเปิดเผยตัวตน โซเชียลมีเดียออนไลน์ยังช่วยให้ผู้ค้ายาเสพติด สามารถปรับปรุงการตลาดได้โดยการโพสต์รูปภาพ วิดีโอ และข้อความเพื่อดึงดูดลูกค้ามากขึ้น ทำให้การค้ายาเสพติดแพร่กระจายอย่างรวดเร็วและยากที่เจ้าหน้าที่จะตรวจจับได้ ในปี พ.ศ. 2565 สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มคลี่คลายลงจึงมีการผ่อนคลายข้อจำกัดและมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ออกไป องค์กรค้ายาเสพติดกลับมาดำเนินธุรกิจต่ออย่างรวดเร็วในระดับเดียวกับก่อนเกิดโรคระบาด สภาพเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจน วิถีชีวิตของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทำให้การค้ายาเสพติดและความแพร่หลายของยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (มานพ คณะโต และคณะ, 2567)

สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีแนวโน้มแพร่กระจายเป็นวงกว้างสอดคล้องกับการผลิตยาเสพติดนอกประเทศที่เพิ่มขึ้น ราคายาเสพติดที่ถูกลงกระดุนให้เกิดการใช้ยาเสพติดในประเทศและส่งผลให้ผู้เสพยารายใหม่เพิ่มมากขึ้น ยาบ้า ไอซ์และเฮโรอีน ถือเป็นยาเสพติดหลักที่แพร่หลายในประเทศไทยสอดคล้องกับข้อมูลแนวโน้มของการแพร่ระบาดของสารเสพติด ซึ่งจำนวนคดียาเสพติดภาพรวมในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2566 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 จำนวนคดียาเสพติดในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2560 - 2566

ที่มา: มานพ คณะโต และคณะ (2567)

จากผลกระทบของปัญหามาดูจะเห็นว่า ยาเสพติดมีการแพร่ระบาดและทวีความรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ ถือว่าเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด ดังนั้นควรต้องส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง การ

ปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อผู้ที่เคยติดยาเสพติดเพื่อให้โอกาสในการกลับคืนสู่ชุมชน การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดแก่เด็ก เยาวชน และครอบครัว และการจัดกิจกรรมธรรมะร่วมกันของคนในครอบครัว ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยนาคำ อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี โดยการบูรณาการโดยใช้สถาบันหลักทั้ง 4 สถาบัน ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพื่อให้ปัญหาเสพติดลดน้อยลงหรือหมดไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยนาคำ อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยนาคำ อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ของการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลห้วยนาคำ อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 2,556 คน (เทศบาลตำบลห้วยนาคำ, 2568)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลห้วยนาคำ อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างควรมีจำนวน 200 ตัวอย่างขึ้นไปและควรเป็น 10 - 20 เท่าของค่าพารามิเตอร์ (Hair, J. et al., 2014) จากการคำนวณค่าพารามิเตอร์ มีจำนวน 24 พารามิเตอร์ กลุ่มตัวอย่างควรจะเป็น 240 - 480 ตัวอย่าง จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 450 ตัวอย่าง ถือว่าอยู่ในระดับดี ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 450 คน และดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยการกำหนดสัดส่วนแล้วใช้วิธีสุ่มแบบอย่างง่าย รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	บ้านหัวนาคำ	278	49
2	บ้านกุดอีเฒ่า	270	48
3	บ้านคำเมย	138	24
4	บ้านคำกุง	126	22
5	บ้านโคกกลาง	132	24
6	บ้านหนองท่ม	76	13
7	บ้านป่าหวาย	67	12
8	บ้านคำค้อ	198	35
9	บ้านโนนอำนาจ	90	16
10	บ้านคำบอน	169	31
11	บ้านคำเจริญ	103	18
12	บ้านกุงเจริญ	199	35
13	บ้านพรหมลิขิต	159	27
14	บ้านพรหมลิขิต	134	24
15	บ้านหัวนาคำ	159	27
16	บ้านคำค้อเหนือ	128	22
17	บ้านชัยเจริญ	130	23
รวม		2,556	450

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ประเด็นเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ การรวบรวมจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม โดยสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 คน ด้วยตนเองโดยแจกแบบสอบถามและรับกลับทันทีเมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นในแต่ละรายจนครบตามจำนวนที่กำหนด

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ การศึกษาค้นคว้าจากตำรา วารสาร บทความ เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานีเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดค่าคะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์

5.2 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี จะใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ด้วยโปรแกรม AMOS เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามวัตถุประสงค์ที่ 2 โดยศึกษาค่า KMO จากโปรแกรม SPSS และพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องต่าง ๆ เพื่อเป็นการตรวจสอบความสอดคล้องข้อมูลโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน
ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชน โดยรวมและเป็นรายด้าน

การมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน (BAN)	4.21	0.32	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายวัด (TEM)	4.23	0.34	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายโรงเรียน (SHE)	4.33	0.37	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน (COM)	4.36	0.33	มาก
รวม	4.28	0.34	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน
ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$
= 4.28, S.D. = 0.34) เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของ
เครือข่ายชุมชน (COM) ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.33) ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายโรงเรียน (SHE)
($\bar{X}$ = 4.33, S.D. = 0.37) ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายวัด (TEM) ($\bar{X}$ = 4.23, S.D. = 0.34) และ
ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน (BAN) ($\bar{X}$ = 4.21, S.D. = 0.32) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอศรีธาตุ จังหวัด อุดรธานี

2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน
ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอศรีธาตุ
จังหวัดอุดรธานี เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วน
ร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนด้วย
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) ประกอบด้วย 4
องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน (BAN) (2) การมีส่วนร่วมของเครือข่ายวัด
(TEM) (3) การมีส่วนร่วมของเครือข่ายโรงเรียน (SHE) และ (4) การมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน

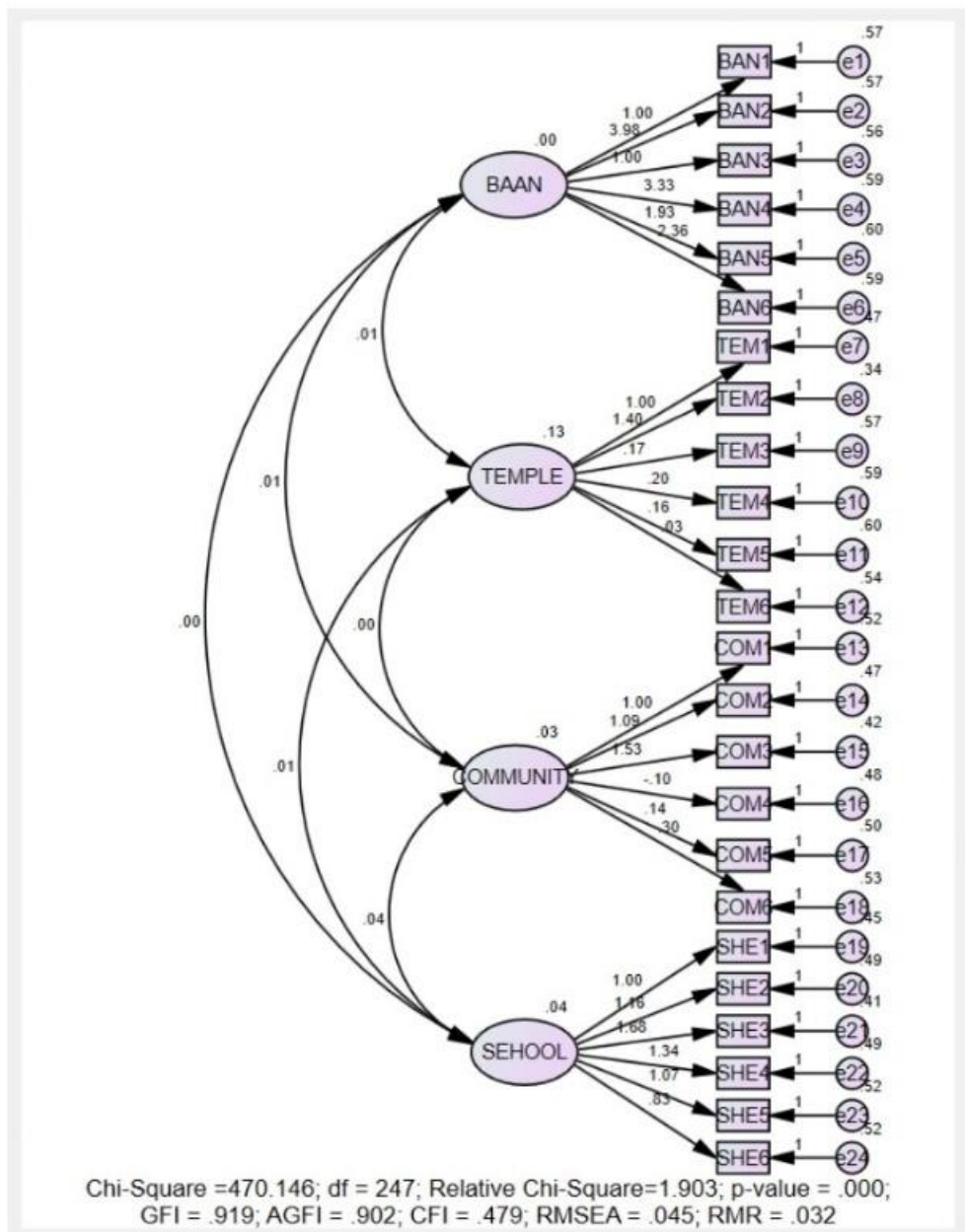
(COM) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนมีความสัมพันธ์มากกว่าศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางบวกหรือความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีค่าตั้งแต่ 0.255 ถึง 0.054 ส่วนสถิติทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า Chi-Square = 62.914, df = 6, p = 0.000 แสดงให้เห็นว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์นี้มีความแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.549 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์มากพอและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในลำดับต่อไป แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชน

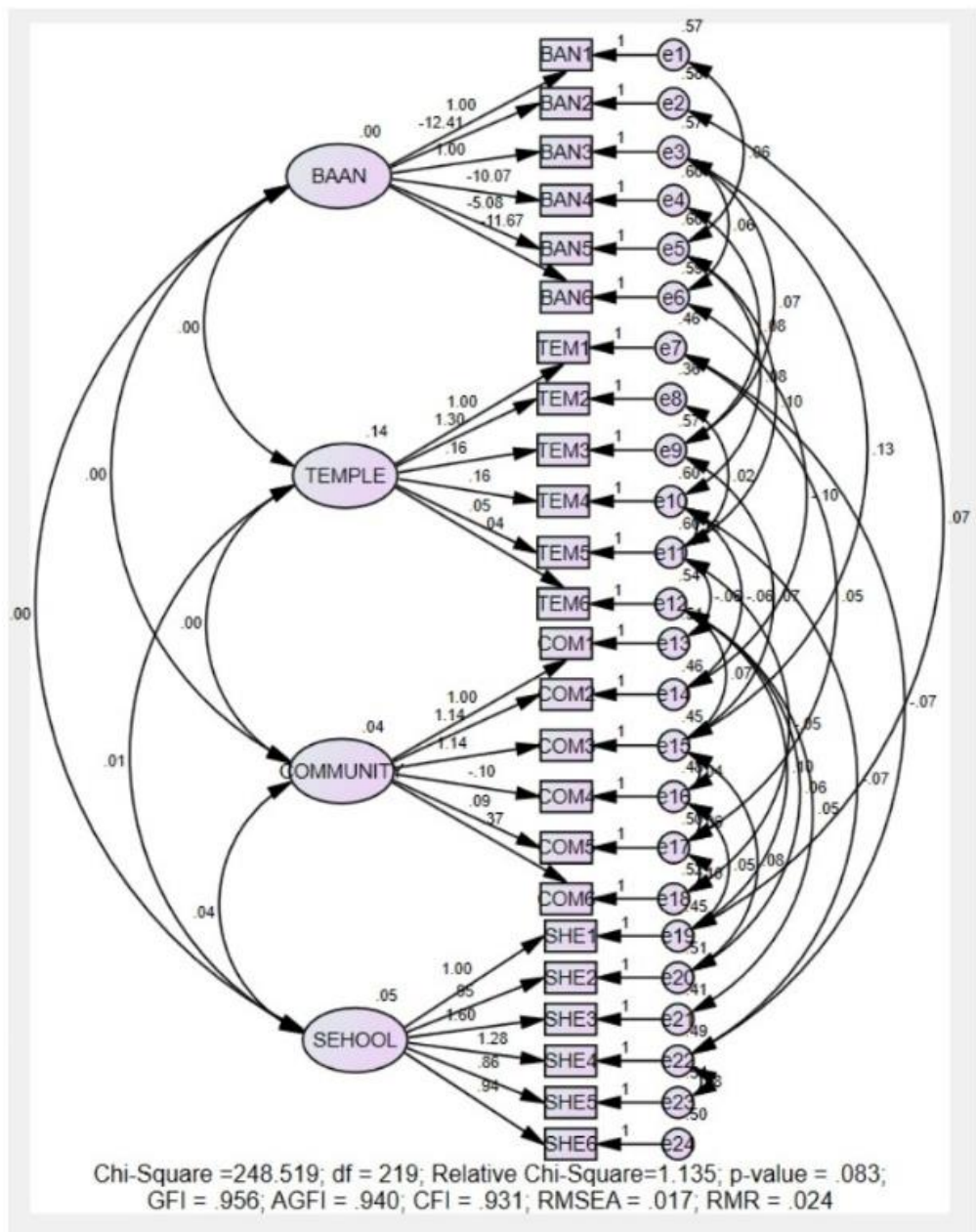
ตัวแปร	ด้านการมีส่วนร่วมของ เครือข่ายบ้าน (BAN)	ด้านการมีส่วนร่วมของ เครือข่ายวัด (TEM)	ด้านการมีส่วนร่วมของ เครือข่าย โรงเรียน (SHE)	ด้านการมีส่วนร่วมของ เครือข่ายชุมชน (COM)
ด้านการมีส่วนร่วมของ เครือข่ายบ้าน (BAN)	1			
ด้านการมีส่วนร่วมของ เครือข่ายวัด (TEM)	.195	1		
ด้านการมีส่วนร่วมของ เครือข่ายโรงเรียน (SHE)	.054	.120	1	
ด้านการมีส่วนร่วมของ เครือข่ายชุมชน (COM)	.143	.083	.255	1
KMO = 0.549, Bartlett's Test of Sphericity; Chi-Square = 62.914, df = 6, p = 0.000				

2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำค่า มีค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบ ดังนี้ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 470.146 มีค่า p-value เท่ากับ 0.000 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.903 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.919 ค่าดัชนีวัดความ

สอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.902 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI) เท่ากับ 0.479 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.048 และดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.032 ซึ่งค่าไค-สแควร์ (χ^2) ค่า GFI, CFI ไม่ผ่านเกณฑ์ แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ ยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพที่ 1 ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดล (Model Modification) โดยใช้การพิจารณาจากคำแนะนำในการปรับพารามิเตอร์ในโมเดลด้วยค่าดัชนีโมเดล (Model Modification Indices: MI) จนกระทั่งค่าดัชนีความกลมกลืนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลที่ปรับจากการวิเคราะห์ภายหลังการปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล ดังนี้ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 248.519 มีค่า p-value เท่ากับ 0.083 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.135 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.956 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.940 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI) เท่ากับ 0.931 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.024 และดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.017 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทุกค่า แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ภาพที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน
ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยคำ (ก่อนปรับโมเดล)

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน
ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ (หลังปรับโมเดล)

ตารางที่ 3 ค่าดัชนีที่ใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์การพิจารณา	ก่อนปรับโมเดล	แปลผล	หลังปรับโมเดล	แปลผล
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)	470.146 (0.000)	ไม่ผ่าน	248.519 (0.083)	ผ่าน
χ^2/df	< 2.00	1.903	ผ่าน	1.135	ผ่าน
GFI	> 0.95	0.919	ไม่ผ่าน	0.956	ผ่าน
AGFI	> 0.90	0.902	ผ่าน	0.940	ผ่าน
CFI	> 0.90	0.479	ไม่ผ่าน	0.931	ผ่าน
RMR	< 0.08	0.048	ผ่าน	0.017	ผ่าน
RMSEA	< 0.08	0.032	ผ่าน	0.024	ผ่าน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชนตำบลห้วยน้ำคำ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อนำมาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายวัด และด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะชุมชนมีความเอื้ออาทร การพึ่งพาอาศัยกัน ความซื่อสัตย์ต่อกัน สิ่งเหล่านี้คือ พื้นฐานของการดำรงชีวิตที่ดีงาม เมื่อเยาวชนได้รับการขัดเกลาทางสังคม เขาจะเป็นผู้สืบทอดวัฒนธรรมให้แก่ชุมชน ดังนั้น ชุมชนควรร่วมมือร่วมใจกันสอดคล้องดูแล เด็กและเยาวชนเป็นอย่างดีและต้อง ร่วมมือร่วมใจกัน โดยเฉพาะในเรื่องของยาเสพติด ควรมีการร่วมรณรงค์ป้องกันและต้านยาเสพติดและสารเสพติดทุกชนิด มีการให้ความรู้แก่ครอบครัวในการดูแลบุตรหลาน มิให้ตกเป็นทาสของยาเสพติด และควรจัดกิจกรรมในทางที่เป็นประโยชน์ทั้งในด้านกีฬา ความรู้เสริมทักษะต่าง ๆ รวมทั้งการสนทนา การมีการเยี่ยมเยียนครอบครัวที่เกิดปัญหา เพื่อให้คำแนะนำ และคำปรึกษาหารือต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุมชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรวรรณ นิลแก้วบวรวิษุ (2563) ได้ศึกษาการบูรณาการ บ้าน วัด

โรงเรียนในการป้องกันปัญหายาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบูรณาการบ้าน วัด โรงเรียน ในการป้องกันปัญหายาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬออกมาเป็นรูปแบบของ BAWOR Model มีรายละเอียดคือ Brainstorming (B) หมายถึง รวมพลังความคิดทั้งกายใจ ทรัพยากรด้วยความสมัครใจ Antibody (A) หมายถึง ปลุกฝังจิตสำนึกของเยาวชนเป็นหลักด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านจิตวิญญาณทั้งสามสถาบันนำมาผนึกประสานภูมิคุ้มกัน Workshop (W) หมายถึง การร่วมกันทำงานเพื่อฝึกการแก้ปัญหา Organizing (O) หมายถึง สร้างองค์กรแบบเบ็ดเสร็จ, Responsibility (R) หมายถึง สร้างความรับผิดชอบต่อหน้าที่มีบทบาทของเยาวชนต่อพ่อแม่ครูบาอาจารย์และเคารพผู้นำศาสนาสร้างความรับผิดชอบต่อนำชุมชน

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนตำบลหัวนาคำ อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี จากการปรับแก้ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล ดังนี้ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 248.519 มีค่า p-value เท่ากับ 0.083 ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) เท่ากับ 1.135 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ 0.956 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.940 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 0.931 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.024 และดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) เท่ากับ 0.017 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันยารัตน์ แยมศรีแก้วและประเสริฐ อินทร์รักษ์ (2561) ได้ศึกษาการบริหารจัดการความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน มี 9 องค์ประกอบ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การบริหารจัดการความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน จะประสบความสำเร็จอย่างดียิ่งต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และสร้างความชัดเจนในผลประโยชน์ที่จะเกิดร่วมกัน มีคุณธรรมในการดำเนินการให้เกิดความคุ้มค่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือให้เข้มแข็งจากการบริหารจัดการที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ กล่าวคือ มีการกำหนดนโยบายความร่วมมือที่ชัดเจน ใช้หลักการสร้างแรงจูงใจทั้งภายนอกและภายใน ตลอดจนความสามารถในการเชื่อมโยงองค์กรต่าง ๆ ให้เกิดความร่วมมือ นอกจากนี้ต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือโดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการส่งเสริมพัฒนาเครือข่ายให้เกิดความตระหนักที่จะร่วมมือ ซึ่งต้องมีการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในองค์กรในการสร้างความร่วมมือให้มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน จริงใจ เชื่อถือกัน สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันนับถือกัน เป็นการสร้างบรรยากาศองค์กรที่ทำให้เกิดความสำเร็จของความร่วมมือในขณะเดียวกันด้วยความหลากหลายของสมาชิกในเครือข่ายต้องม

การกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน ตลอดจนมีการสนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การศึกษาดูงาน การร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. บ้าน (ครอบครัว) ควรมีส่วนร่วมในการดูแลอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรักความเอาใจใส่มากกว่าจะใช้อำนาจควบคุมหรือปล่อยปะละเลย เมื่อมีปัญหาควรมีการพูดคุยปรับความเข้าใจกัน และให้เวลากับวัยรุ่นให้มากขึ้น มีเวลาพูดคุยซักถามแสดงความห่วงใย และควรสอนทักษะการใช้ชีวิตและเข้าใจการดำเนินชีวิตในปัจจุบันให้มากขึ้น

2. วัด (ศาสนา) ควรมีการเทศน์สอนเรื่องยาเสพติดให้มากขึ้น โดยการสอนหรืออบรมที่หลากหลาย โดยเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวและสมาชิกในชุมชนได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมร่วมกัน หากพบเห็นนักเรียนหรือเยาวชนมีการมั่วสุมเสพยาเสพติดหรือมีพฤติกรรมที่น่าสงสัย ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ค่ายอบรมคุณธรรม ค่ายต่อต้านยาเสพติดสำหรับครอบครัว เป็นต้น

3. โรงเรียน (สถานศึกษา) ควรจัดกิจกรรมรณรงค์ต้านยาเสพติด การดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด สอนทักษะการใช้ชีวิตในสังคม สอนให้รู้และเข้าใจตนเอง มีการประสานกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีการประสานงานกับวัดเพื่อจัดกิจกรรมหรือการอบรมด้านคุณธรรมให้แก่นักเรียน

4. ชุมชน ควรตระหนักและให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขให้กับเด็กและเยาวชนในชุมชน สร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว สมาชิกในชุมชนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการไม่เสพยาเสพติดทุกชนิด ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดแก่สมาชิกในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมให้คนในชุมชนได้มีโอกาสใกล้ชิดกัน ควรมีการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอและจัดกิจกรรมร่วมกันร่วมกับชุมชนอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทของบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนในพื้นที่เมืองกับพื้นที่ชนบทต่อการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. ควรขยายพื้นที่การวิจัยให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกตำบลในเขตอำเภอศรีธาตุหรือพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหายาเสพติด

เอกสารอ้างอิง (References)

- กันยารัตน์ แยมศรีแก้ว และประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2561). การบริหารจัดการความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน, วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 9(1), 207-214.
- เทศบาลตำบลหัวนาคำ. (2568). ข้อมูลจำนวนประชากรของเทศบาลตำบลหัวนาคำ. อุดรธานี: เทศบาลตำบลหัวนาคำ อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี.
- ภัทรวรรณ นิลแก้วบรรวิทย์. (2563). การบูรณาการ บ้าน วัด โรงเรียนในการป้องกันปัญหาเสพติดของเยาวชนในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ. (รายงานการศึกษาส่วนบุคคล). นครปฐม: สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- มานพ คณะโต, พูนรัตน์ ลียติกุล และรังสิยา วงศ์อุปปา. (2567). การสังเคราะห์สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทย พ.ศ. 2567. กรุงเทพฯ: กองทุนป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.
- Haier Jr., J., Black, W., Babin, B., & Anderson, R. (2014). Multivariate Data Analysis (7th ed.). Harlow: Pearson Education Ltd.